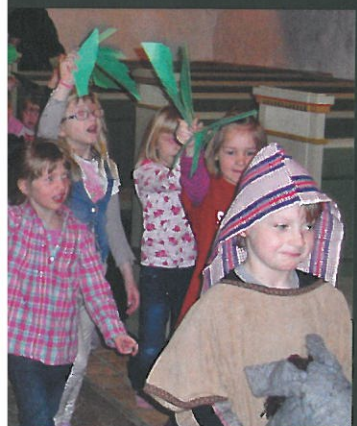

KIRKEN UNDERVISER

Undervisningsmodeller | Praktisk pædagogisk arbejde | Kirkeligt børne- og ungdomsarbejde | Andagter og gudstjenester | Anmeldelser og litteratur

Marts | 2012

– Det aktuelle tidsskrift for kirkens pædagogik og undervisning

**HVORFOR DØDE JESUS?
SKULLE HAN DØ?**

**NY NADVERFORTÆLLING AF
INGRID SCHRØDER-HANSEN**

PÅSKEVANDRING MED BØRNEHAVEN

> 1 **TEMA:**
PÅSKE

Kristus er opstanden

Hvert år til påske modtager jeg hilsner fra venner og bekendte i Østeuropa. De sender smukke kort, små gaver, oblater fra deres påskegudstjeneste, e-mails med påske hilsner. Og nu om dage op til påske flyder også sms'erne på min mobil over med det glade budskab: "Kristus er opstanden!" – Det skulle jeg lige vænne mig til! Men alt sammen vidner det om, at påsken i den ortodokse kirke er en større kristen begivenhed end julen. Det er en smuk tradition således at dele påskeglæden og minde hinanden om det centrale i vores kristne tro.

I dette blad er temaet, hvordan påskens store budskab formidles i Kirkens undervisning til børn, unge og voksne på en central og vedkommende måde.

Der er to teoretiske artikler, som er gode til forberedelse før man kaster sig ud i pædagogiske overvejelser over formidling af stoffet. Den ene er Lone Fatums artikel med titlen "Opstandelse og evighedsliv". Her udpeger hun centrale tekster fra Apostlenes gerninger, Paulus' breve samt evangeliene til skarpt og kontrastfyldt at belyse påskens budskab om opstandelse og evighedsliv: at Gud har oprejst Kristus fra de døde, om den dodes fravær på baggrund af det levendes nærvær. Hun knytter dette evighedsliv og nærvær sammen med dåbens praksis iblandt de Kristustroende samt med forpligtelsen til efterfølgelse af Kristus.

Den anden teoretiske artikel af Hans Vium Mikkelsen har titlen "Hvorfor skulle Jesus dø?". Den fører os ind til nerven i forsoningslæren. Vi får udfoldet Anselm af Canterbury's tanker om forbrydelse, ære og straf, om dilemmaet mellem barmhjertighed og retfærdighed. Det påpeges, hvorfor vi i dag må bryde med Anselms tænkning, fordi Jesu død må forstås ud fra indholdet af Jesu liv, at grundmotivet ikke er frygt, men kærlighed: Guds kærlighed frisætter os, da Jesus går i døden for vores skyld. Sidste afsnit handler om at forsoning er en proces, der altid må betegnes som en kamp.

I bladet er tillige en række forslag til praktiske undervisningsforløb med børn, unge og voksne. Her vil jeg særligt nævne de to fortællende og lidt utraditionelle forløb: "Omkring bordet" af Ingrid Schrøder Hansen, udformet som en katekismus-fortælling om nadveren samt "Skærtorsdags monologerne" af Karen Holdt Madsen, hvor evangelieteksterne spejler sig i flere af aktørerne. Det er fængslende læsning, oplagte til undervisningsbrug.

Der er i hvert forløb taget udgangspunkt i overvejelser om formidlingen af evangeliet til den pågældende målgruppe og der ligger såvel pædagogisk som teologisk tænkning til grund for forløbene. Det er lige til at bruge.

Anne Marie Boile Nielsen
Redaktionssekretær

Kirken Underviser

- er et tidsskrift til inspiration for alle i kirkens forskellige former for undervisning
- praktisk hjælp til det pædagogiske arbejde i menigheden og det kirkelige børne- og ungdomsarbejde
- undervisningsmodeller til brug for børn, unge og voksne
- forslag til andagter og gudstjenester
- teologisk-pædagogisk information
- anmeldelser og omtale af nye undervisningsmaterialer og litteratur med relevans for det pædagogiske arbejde i kirke og menighed

www.kirken-underviser.dk

Redaktion

Anne-Marie Hartoft-Jacobsen, Mogens Bering Rasmussen (ansv.), Inger Margrethe Mikkelsen, Benthe Kleon Jeppesen, Kirsten Sogaard, Inge Lise Reiche, Janne Melcher (ansv.), Anne Marie Boile Nielsen.

Redaktionssekretær: Anne Marie Boile Nielsen
Peter Bangs Vej 1, 2000 Frederiksberg,
tlf.: 60 77 32 78

Sats, layout: Kathrine Winther Iversen
ISSN: 1602-2785

Udgiver:

3K uddannelsen
Peter Bangs Vej 1, B
2000 Frederiksberg
tlf.: 38 38 41 20
www.3k.diakonissen.dk

Målsætning for 3K uddannelsen:

Formålet med uddannelse til professionsbachelor i kristendom, kultur og kommunikation (3K) er at kvalificere til selvstændigt at kunne tilrettelægge, organisere og gennemføre opgaver inden for kommunikation, undervisning, omsorg og ledelse i forbindelse med kristendoms- og kulturformidling i folkekirken, frikirker, kirkelige organisationer og andre foreninger, organisationer og institutioner.

Tryk: Reklametryk, Herning

Abonnement:

Årsabonnement (4 numre) kr. 235,-
Løssalg kr. 75,-
Henvendelse til:
Kirken Underviser c/o Unitas Forlag
Peter Bangs Vej 1
2000 Frederiksberg tlf.: 36 16 64 81
E-mail info@unitasforlag.dk

indhold

04 OPSTANDELSE
OG EVIGHEDSLIV
af Lone Fatum

07 PÅSKEVANDRING MED
BØRNEHAVEN
af Lone Krogsgaard

09 OMKRING BORDET
af Ingrid Schrøder-Hansen

14 KONFIRMANDDÅB
af Stine Lene Hansen og Janne Melcher

17 PÅSKE OG IDENTITET
af Finn Andsbjerg Larsen

19 SKÆRTORSDAG I KIRKEN
MED UNGE
af Karen Holdt Madsen

22 HVORFOR DØDE JESUS?
SKULLE HAN DØ?
af Hans Vium Mikkelsen

OPSTANDELSE OG EVIGHEDSLIV

Af Lone Fatum, fhv. universitetslektor, cand. theol.
lone.fatum@mail.dk

indhold

04 OPSTANDELSE OG EVIGHEDSLIV

af Lone Fatum

07 PÅSKEVANDRING MED BØRNEHAVEN

af Lone Krogsgaard

09 OMKRING BORDET

af Ingrid Schrøder-Hansen

14 KONFIRMANDDÅB

af Stine Lene Hansen og Janne Melcher

17 PÅSKE OG IDENTITET

af Finn Andsbjerg Larsen

19 SKÆRTORSDAG I KIRKEN MED UNGE

af Karen Holdt Madsen

22 HVORFOR DØDE JESUS? SKULLE HAN DØ?

af Hans Vium Mikkelsen

OPSTANDELSE OG EVIGHEDSLIV

Af Lone Fatum, fhv. universitetslektor, cand. theol.
lone.fatum@mail.dk

Peter Brandes. Kongeportens indvendige side i Roskilde Domkirke.
»Deres øjne åbnedes og de genkendte ham; men i samme øjeblik blev han usynlig for dem«. Lukas, kap. 24 v. 13-35.

Når vi oplever det uventede og totalt overvældende, bliver vi umiddelbart stumme af undren og betagelse. Vi mangler ord for, hvad der er sket. Ikke desto mindre må vi dele oplevelsen med andre, vi må tale om den for at forstå, hvad der er sket. Så begynder vi at fortælle. Med ord og billeder forsøger vi at fastholde det skete. Og så snart ord og billeder bliver til fortælling, lever fortællingen sit eget liv; den skaber flere ord og flere billeder og bliver til endnu flere fortællinger.

Sådan må vi forestille os, at traditionen om Jesu død og opstandelse er blevet til, og i Det Nye Testamente kan vi se, hvordan fortælletraditionen er vokset lag for lag fra de ældste tekster, som er Paulus' breve, til de fire evangelier, hvoraf Markusevangeliet er det ældste og Lukasevangeliet formentlig det yngste.

På hver deres måde skildrer evangelierne i billeder Jesus som den opstandne. Men ligesom Paulus er også evangelisterne først og fremmest optaget af at skildre, hvad opstandelse og evighedsliv betyder for dem, som i tro på Jesus som den korsfæstede og opstandne bekender ham som Kristus og fortolker deres liv i lyset af denne bekendelse.

Jesus som den opstandne Kristus

I 1 Korintherbrev 15,3-7 refererer Paulus den ældste Kristusbekendelse, vi kender, sammen med den række af vidner, som efter Jesu død har set og oplevet ham som den levende og nærværende Kristus.

Paulus omtaler sig selv som den sidste i vidnerækken (v. 8) og fortæller ganske kort i Galaterbrevet 1,13-19 om den oplevelse, han havde, da han som forfølger af de Kristustroende i Damaskus, pludselig i et syn mødte den levende Kristus og blev overbevist om, at de Kristustroende havde ret: den korsfæstede Jesus var Kristus, det havde Gud bevist ved at oprejse ham af døde. Et godt eksempel på, hvordan netop den korte skildring kan udvikle sig til en lang, dramatisk og billedrig fortælling i flere versioner, findes i Apostlenes Gerninger 9,1-19, gentaget med variationer i 22,3-21 og 26,9-20.

Ofte kommer fortællinger til, fordi noget kræver nærmere forklaring, eller traditionen rummer et hul, som nærmest råber på at blive udfyldt. Et sådant hul findes i den omtalte Kristusbekendelse i 1 Korintherbrev, nemlig i mellemrummet i 15,4 mel-

lem begravelse og opstandelse.

I fortællingen om kvinderne ved den tomme grav i Markusevangeliet 16,1-8 ser vi det ældste forsøg på at udfylde dette hul med en billeddannende fortælling. Selve opstandelsen skildres ikke, men den bekræftes af sit resultat: graven er tom, der er intet lig at salve, den døde er fraværende, og en engel forklarer de skrækslagne kvinder, at Jesus er opstået. Han lever og vil mødes med sine disciple.

Trods dette englebudskab er den tomme grav jo imidlertid en negativ illustration af fravær, og i de andre tre evangelier er dette da også erstattet af fortællinger, som på forskellig vis skildrer et møde mellem den opstandne Kristus og hans disciple, som svarer til traditionen i 1 Korintherbrev om, at Kristus har vist sig for disciple og andre tilhængere. Således afløses den negative illustration af den dødes fravær af positive illustrationer af den opstandnes levende nærvær.

Den smukkeste og mest indholdsrige fortælling om levende nærvær mellem den opstandne Kristus og hans disciple finder vi i fortællingen fra Lukasevangeliet 24,13-35 om de to disciple, som er på vej fra Jerusalem påskedag til deres hjem i landsbyen Emmaus.

så snart ord og billeder bliver til fortælling, lever fortællingen sit eget liv

Jesus er død, der er rygter om, at hans grav er tom, men de er skuffede og modløse. På vejen bliver de indhentet af en person, som de ikke genkender, og de forstår ikke, hvad han forklarer dem om Kristus. Først da de er nået hjem og skal holde måltid, og den fremmede bryder brødet, genkender de ham – og i samme øjeblik bliver han usynlig for dem. Men nu forstår de, hvad det var, han forklarede dem på vejen.

Der er flere lag af fortolkning i denne fortælling. Den opstandne Kristus ser åbenbart anderledes ud end den Jesus, de har kendt. Han er ikke mere en jordisk, men en himmelsk skikkelse. Først da Kristus bryder brødet, genkender de ham, og han bliver usynlig. Måltidet er blevet til et nadvermåltid med den opstandne Kristus usynligt til stede. På den måde identificeres i nadvermåltidet den korsfæstede med den opstandne, og herefter kan brød og vin formidle den korsfæstede offer i kød og blod til syndernes forladelse. Den opstandne Kristus bekræfter, at Jesu død var nødvendig, og at den har frelsende betydning.

Evighedsliv

Fortællingerne om den opstandne Kristus som levende blandt sine disciple på jorden illustrerer samhørigheden mellem Kristus og de Kristustroende. Denne samhørighed indebærer troen på et evighedsliv, som allerede er begyndt i og med Kristus. Det afsluttes ikke med de Kristustroende død, men fuldbyrdes, når opstandelseshåbet går i opfyldelse, og alle forenes med den opstandne Kristus i den

himmelske verden.

I 1 Thessalonikerbrev, det tidligste af Paulus' breve, forventer han, at Kristus kommer igen allerede i hans egen levetid, og han forestiller sig, hvordan både døde og endnu levende Kristustroende skal mødes og forenes med Kristus (4,13-18). Få år senere forklarer han i 1 Korintherbrev, at den kødelige krop må forvandles til en åndelig krop for ligesom Kristus at kunne opstå i en himmelsk skikkelse (15,35-55).

Igen i 2 Korintherbrev forsøger Paulus at billedgøre opstandelsen, og også her er det modsætningen mellem kød og ånd, som i radikal forstand adskiller det jordiske menneskelige fra det himmelske. Han ser for sig boliger i himmelen, forberedte til de åndsoverklædte Kristustroende, som opstår, når Kristus kommer til dom (5,1-10). At teksten er påfaldende indviklet, understreger blot, hvor svært det er at forklare det uforklarlige.

Til det mest betydningsfulde i Paulus' Kristus-fortolkning hører tanken om, at evighedslivet er begyndt blandt de Kristustroende. I Galaterbrevet 3,27-28, ser han dåben som den begivenhed, hvor den åndelige nyskabelse finder sted som en foregribelse af den endelige forvandling i opstandelsen.

Når de døbte stiger op af døbsvandet, stiger de bogstaveligt taget op i Kristus, som ifølge Paulus' beskrivelse er en kollektiv figur, en stor og rummelig, åndelig overklædning, som alle får på og kan være og høre sammen i.

På denne måde billedgøres et åndeligt livsrum, hvori alle døbte

» På denne måde billedgøres et åndeligt livsrum, hvori alle døbte forenes på én gang med Kristus og med hinanden.

forenes på én gang med Kristus og med hinanden.

Dermed ophæves alle hidtil gældende sociale forskelle, som adskiller og afgrænser mennesker fra hinanden – forskelle vedrørende religion, status og køn. Ifølge Paulus betyder det hverken lighed eller ensshed. Det betyder, at alle har en plads og en funktion i fællesskabet med Kristus.

I 1 Korintherbrev 12,12-26 sammenligner han Kristusfællesskabet med en krop, hvor alle lemmer er nødvendige. Der er forskel på øje, hånd og fod, men hver har en vigtig opgave at udføre, og kroppen har brug for dem alle.

Ifølge Paulus forpligter Kristustro til Kristusefterfølgelse. Troen kendes på sine gerninger som det gode træ på sine frugter; derfor er tro og praktisk næstekærlighed to sider af det evighedsliv på jorden, som fører til opstandelseshåbets opfyldelse i himmelen.

I Johannesevangeliets fortælling om Jesu sidste måltid med disciplene indstifter Jesus ikke nadveren som i de tre andre evangelier. I stedet ifører han sig et forklæde og giver sig til at vaske disciplenes fødder (13,1-20). Det er et eksempel på Kristusefterfølgelse, fordi Jesus anskueliggør den offervillighed, hvormed han døde på korset for synderes skyld. Men det er også eksempel på den praktiske næstekærlighed, som gør Kristusefterfølgelse til evighedsliv.

» Fortællingerne om den opstandne Kristus som levende blandt sine disciple på jorden illustrerer samhørigheden mellem Kristus og de Kristustroende.

Påskevandring med børnehaven

Af Lone Krogsgaard, sognepræst ved Gjør og Biersted Kirker, lrk@km.dk

Hvert år i ugen op til påske inviteres børnehaven over i kirken til en påskevandring. Det gør et stort indtryk på børnene. De husker det længe efter og fortæller ivrigt om det derhjemme.

Det skyldes, tror jeg, ikke mindst, at de på en måde selv er med i fortællingerne og at de får lov til ikke bare at se og høre, men også at røre og smage.

For små børn især gælder det, at fortællingerne ikke må blive for lange, men at man vælger nogle vigtige pointer ud og fortæller kort og konkret. Derudover er det vigtigt, at der bliver plads til børnenes spørgsmål undervejs.

At børnene rent fysisk kommer rundt til forskellige steder i kirken er også med til at fastholde interessen.

Forberedelse i børnehaven

Det er godt at forberede børnene

inden besøget og involvere dem i en konkret opgave. Det vækker deres nysgerrighed og gør, at de ser frem til at komme i kirken.

Jeg beder dem om at lave nogle palmegrene, som klippes ud af karton. De får også de salmer/sange, vi skal synge, så de kan øve dem inden.

I kirken

Når børnene ankommer sætter de sig på de bagerste bænke i kirken ved orglet. Her spiller organisten et stykke musik, som betager børnene meget, fordi de sidder så tæt på.

Palmesøndag: Jesu indtog i Jerusalem genfortælles. Jesus hyldest af folket som en konge, men vælger at komme ridende på et æsel.

Salme: Det var en søndag lys og grøn.

Herefter klædes nogle af børnene ud og får tildelt nogle roller: Jesus, disciple, en mand med et æsel.

De medbragte palmegrene deles ud til alle og efter en kort introduktion, starter et festligt optog op gennem kirken med Jesus i spidsen. Børnene råber hurra og hosianna og vifter med palmegrene, alt mens organisten spiller festlig musik til.

Skærtorsdag: Børnene bliver placeret ved trappen op til koret. Her fortælles om, hvordan Jesus vaskede disciplenes fødder inden de skulle spise.

Jeg har medbragt en balje med vand og et håndklæde. Det lykkes

som regel at finde en, der gerne vil prøve at få vasket fødder, og et år tog den dreng, der spillede Jesus selv opgaven på sig med at vaske. Men det er ofte grænseoverskridende for børnene, så man kan også lade være med at komme vand i baljen, og så bare lade som om, at man vasker fødder. Men det giver børnene en god fornemmelse af, at det Jesus gjorde, var noget som ingen andre havde lyst til.

Herefter går vi helt op til alteret. Nogle sidder på knæfaldet ved alterskranken, andre sidder indenfor buen og hvor der nu er plads. Her fortælles så om nadverens indstiftelse. Hvordan Jesus deler brød og vin rundt og på den måde viser, at han giver sit liv for os.

Ofte vil der være nogle påskemotiver på altertavlen, som med stor fordel kan inddrages i fortællingen.

Ekkosang: *Se, Jesus deler brødet ud.*

Jeg viser dem en oblat og fortæller, hvad de er lavet af, hvor de laves, og at der er et billede af Jesus på korset. Jeg fortæller på samme måde om druesaften, og hælder den derefter op i kalken.

Derefter siger jeg indstiftelsesordene og deler oblater og drikkebægere ud til alle. Børnene er meget optaget af de fine "sølvglas". Pædagogerne er gerne behjælpelige med uddelingen, så det ikke tager for lang tid. Alle får herefter set og rørt og smagt på oblat og saft.

» det giver børnene en god fornemmelse af, at det Jesus gjorde, var noget som ingen andre havde lyst til.

Når bægerne er samlet ind igen, viser jeg dem en pose med guldmønter. Nu fortæller jeg, hvordan Judas, som var en af Jesu disciple/venner, var blevet fristet til at forråde ham for penge.

Langfredag: Vi bevæger os nu ned på de forreste kirkebænke. Her fortælles om, at Jesus og disciplene gik over i Getsemane Have. Om at Jesus var bange for det, der skulle ske, og bange for at dø, og at han derfor foldede sine hænder og bad til sin Far, som er i himlene. Det gav ham en stor trykthed og ro.

Jeg snakker med børnene, om de har været bange, og om de har prøvet at bede til Gud – måske aftenbøn. Jesus har lært os en bøn, nemlig Fadervor.

Vi beder Fadervor sammen.

Jeg fortæller herefter, hvordan soldater med Judas i spidsen kom og tog Jesus til fange. At han kom i fængsel, blev pisket og gjort nar af og til sidst dømt til at dø på et kors, fordi der var nogen, der ikke kunne li' ham, nogen der var misundelige, og nogen der var bange for at miste deres magt.

Jeg har medbragt et stort trækors eftersom vi ikke har noget kors eller krucifiks i kirken, så der er noget konkret at se på. Her kommer

som regel mange spørgsmål fra børnene.

Da Jesus døde skete der underlige ting. For eksempel blev der helt mørkt, selv om det var midt på dagen. Nu slukkes lyset i kirken, og vi sidder lidt i stilhed, mens organisten spiller noget musik, der passer ind i stemningen.

Påskedag: Lyset tændes igen. Jeg fortæller om kvinderne, der går ud til Jesu grav med blomster (Jeg har en stor buket påskeliljer med).

Stenen for graven er væltet til side, og de mødes af en engel, der fortæller, at Jesus er opstået fra de døde. Stor glæde. Gud var stærkere end døden. Og han har lovet os, at når vi engang er døde, skal vi opstå til evigt liv sammen med Ham i himlen.

Salme: *Opstanden er den Herre Krist.*

Velsignelse: Alle rejser sig op og tager hinanden i hænderne, mens velsignelsen lyses.

Sang: *Jeg er med jer alle dage.*

Uddeling af en påskelilje til hvert af børnene.

Organisten spiller, mens de går ud af kirken.

» Alle rejser sig op og tager hinanden i hænderne, mens velsignelsen lyses.

+ OMKRING BORDET +

En katekismus-fortælling om nadveren. Både konfirmander og voksne vil fanges ind af historien, så spørgsmålene stiller sig selv. Fortællingen kan bruges i undervisningen, som læsning ved et skærtorsdagsmåltid opsat med tre borde eller måske i en studiekreds om kirkens sakramenter.

Af tidligere sognepræst Ingrid Schrøder-Hansen, Marstal.
isha@c.dk

1. bord: Levi fortæller

I de første år efter Jesu død og opstandelse, var der ingen, der havde skrevet om ham. Når folk ville vide noget om Jesus, opsøgte de dem, der havde været Jesu disciple, siddet til bords med ham og hørt ham fortælle.

Sådan mødte en romersk soldat en aften op ved toldboden i Kapernaum. Han måtte banke flere gange, før tolderen dukkede frem og besteg toldbodens trin. Han tyggede af munden, rømmede sig og så surt ned på soldaten. »Jeg har betalt afgiften til din officer. Er der noget af klage over?«

»Slet ikke,« soldaten bukkede let. »Er du tolderen Levi, Alfæus' søn?« Tolderen nikkede: »Så ville jeg godt tale med dig, hvis du har tid. De siger, at du kendte Jesus fra Nazaret.«

Tolderen Levi så ned på ham: »Nysgerrig?«

»Mere end det,« soldaten så op. »Jeg har hørt så meget om Jesus, der ikke gjorde forskel på – hvad er det I kalder det: rene og urene mennesker.

De siger, at det ved du bedst.«

Levi tøvede lidt; endelig skubbede han sin skrivetavle til side: »Jamen så kom da ind og sæt dig. Jeg lukker for i aften.« Soldaten lyste op, og fulgte med gennem den lave dør ind i tolderens hus.

Inde i stuen var der halvmørkt. Det, der fyldte mest i rummet, var et stort plankebord med bænke om. Levi satte sig, hvor en brik med brød og en skål humus viste hans afbrudte måltid. Han gav tegn med hånden, at hans gæst kunne sætte sig overfor og skød brødet hen til ham.

»Tak!« sagde soldaten overrasket og skubbede sig til rette på bænken. »Jeg hedder Rufus. Det er første gang, jeg er budt til bords hos en jøde. Fortæl mig, har Jesus siddet her ved dit bord?«

»Ja, da!« Levi så op, »Det var jo her, det skete.«

»Hvad skete?« Rufus gjorde store øjne.

»Ja, altså,« Levi tog en bid og tyggede. »Jeg har ikke set Jesus lave

» Jeg har set Jesus lave toldere og syndere om til mennesker

vand om til vin eller andre mirakler, som du måske har hørt om.«

»Hvad så?«

Jeg har set Jesus lave toldere og syndere om til mennesker, sagde Levi med fast stemme. »Mennesker, der er værd at holde af.«

Rufus gav et snøft: »Hvorfor kalder du dem syndere?«

»Det er jo ikke kun I fremmede hedninger, der er lukket ude af det gode selskab,« svarede Levi. »Det er også folk som mig, toldere, der er gået i jeres tjeneste, og lovovertrædere og piger, der sælger sig selv. – For nemheds skyld kalder de os »toldere og syndere«, så ved de, hvem de kan spytte på. Og det holder retfærdige farisæere rigtig meget af.« Levi lagde armene på bordet og lænede sig frem: »Men så en dag standsede Jesu op ved min

» Han var *ikke* bange for at blive smittet. Han gjorde os til sine brødre ved at bryde brødet med os. Jeg siger dig, det var stort!

Sven Havsteen-Mikkelsen: Emmaus. Risskov Kirke.
Foto: Lars Mandrup.

toldbod. Folk spidsede ører: Nu ville de høre ham sige mig et par ord!»

»Hvad sagde han så?»

»Han sagde: Levi, følg mig! – og så gik han.»

»Hvad gjorde du?»

»Jeg fulgte efter ham.»

»Bare sådan lige?»

»Ja!» Levi rettede sig op og fortsatte: »Jeg gik ved hans side, og vi talte om både det ene og det andet. Hans disciple undrede sig vist, men de sagde ikke noget. Da vi vendte hjem til byen om aftenen, stod folk igen og gloede, for de så Jesus og hans disciple følge med ind i mit hus. Jeg havde sendt bud til mine venner, at de skulle komme til gilde.»

Rufus løftede et øjenbryn: »Dine venner, var det de andre toldere?»

»Mm,« Levi smilede skævt, »og flere af den slags, som pæne folk ikke vil se ved deres bord.»

»Og dem satte Jesus sig til bords med?»

»Ja, Jesus satte sig for borden, og så bød han med begge hænder alle de andre at sætte sig. Hans disciple sammen med mine toldere og syndere. Jeg vil sige dig, vi sad tæt. Men der var stille som i helligdommen.

– Forstår du, vi vidste jo godt selv, at vi var udskud. Enhver jøde har lært fra barnsben: Pas på, hvem du deler dit brød med, for han bliver din bror. – Ja, min gamle Bedste sagde bare: Skidt smitter af!»

»Jamen, havde Jesus da ikke lært det?»

Levi lo højt: »Jo, men Jesus brugte det modsat: Han var *ikke* bange for at blive smittet. Han gjorde os til sine brødre ved at bryde brødet med os. Jeg siger dig, det var stort!

Men imens stod farisæerne derude og gav ondt af sig. Til sidst gik Jesus hen i døren, og han tog mig med. Deres skriftkloge fór på ham: Du siger, at du kommer fra Gud! – Hvordan kan du så spise sammen med toldere og syndere? Og hele flokken omkring ham nikkede i kor.

Hvem har brug for lægen?
spurgte Jesus tilbage. Er det de raske eller de syge?

– Lægen? Den skriftkloge måbede, og Jesus fortsatte: Jeg er ikke kommet for at kalde på retfærdige, men på syndere!»

»Hvorfor taler I jøder hele tiden om synd?« klagede Rufus. »Det er til at blive trist af. Jeg troede, Jesus var anderledes.«

»Er du bange for ordet synd?« fnyste Levi. »Har du aldrig gjort noget, du skammer dig over? Eller kan du bare ikke lide, man nævner det?«

Rufus kneb øjnene sammen: »En soldat som jeg har gjort ting, man ikke taler om. Ja, helst ikke tænker på. Det ved du godt.«

»Jamen fatter du så ikke, at det Jesus kom med, er Syndernes Forladelse? Det stik modsatte af synd og skam: Tilgivelse, befrielse!« Nu løftede Levi hovedet: »Farisæerne, de troede, at Gud var en dommer. Derfor havde de selv nok i at dømme og fordømme andre. Men Jesus kendte Gud, sin Far i Himlene. Han så på os med Guds gode øjne, og det gjorde noget ved én. – Jeg siger dig, det var som at få livet forærende på nye vilkår, når han brød brødet og rakte os det.« Levi gjorde en bevægelse med hænderne, som om han slog et par store porte op, og man anede, at livet lå grønt og åbent udenfor.

»Mener du, at Jesus har magt til at tilgive? Sådan rigtigt?« Rufus trak vejret dybt. »Altså ting, som man ikke kan gøre godt igen?«

Levi smilede bredt.

Rufus gned sin pande: »Det vil jeg høre mere om!«

»Så skal du gå til min bror, Jakob,« sagde Levi. »Han blev en af de 12 apostle, han var med den sidste aften, da Jesus gav dem brød og vin.«

2. bord: Jakob fortæller

Jakob, Alfæus' søn, så uwilligt på soldaten, der stod i hans dør. »Siger du, at min bror, Levi har sendt dig?«

Rufus forklarede sig, »... og var du selv med ved Jesus' bord den sidste aften?«

Så tøede Jakob op, nikkede og bød ham indenfor. »Javist. Vi spiste påskemiddag den aften,« begyndte han og satte et par bægre frem på bordet. »Du ved vel, hvad påskeaften betyder for os jøder?«

»Ja, det er jeres store fest,« Rufus smilede: »Den aften, hvor børnene spørger: Far, hvorfor er denne aften anderledes end alle andre aftener?«

»Rigtigt,« Jakob smilede tilbage, »og så fortæller far'en om den gang, da vores forfædre var trælle i Ægypten. Men Gud kaldte Moses til at føre os i frihed. Det, vi genoplever hver påske, er den sidste nat, hvor de ventede på friheden. Vi steger påskelam, ligesom de gjorde. På vores bord står skåle med bitre urter for deres bitre slaveri, og frugtmos, der skal ligne leret, de trællede i. Vi spiser påskebrød, og selv børnene får lov at smage på vinen den aften, som virkelig er anderledes end alle årets andre aftener.«

Jakob tav og drak, og Rufus ventede. »Det lyder da festligt,« skubbede han på, og Jakob strøg sig over munden: »Men den aften var stemningen om bordet ikke festlig, nærmere anspændt. Jesus var blevet modtaget som en konge, da han om søndagen red ind i Jerusalem. Folk håbede, han skulle være den Messias, der smed jer romere ud af landet og gav os friheden igen.« Han så skarpt på Rufus, der blev stram om munden, men ingenting sagde. Jakob fortsatte: »Men Jesus gjorde intet for at gribe magten, hans fjender begyndte at finde sammen, hans tilhængere blev trætte af at vente. Og ingen af os forstod, hvad Jesus ville, men vi turde ikke spørge.«

Han gik i stå, og Rufus tog en slurk vin: »Spurgte I så ikke, hvorfor denne aften var anderledes?«

»Jo, og da satte Jesus sig op.« Jakob nikkede: »Men han fortalte ikke den gamle historie om Moses og flugten fra Ægypten og vore forfædres pagt med Gud. I stedet tog han et brød og brækkede det over og rakte os hver et stykke: Tag det og spis det, sagde han, det er mit legeme. Det er til jer.«

Rufus åbnede munden for at spørge, men Jakob vinkede ham af og fortsatte: »Og endnu mens vi sank brødet, tog Jesus det store vinbæger og sendte det rundt. Drik af det alle sammen, sagde han. Den vin er mit blod, som skal flyde. – Blod? Vi så forfærdede på ham, men Jesus sagde blot: Det er den nye pagt om Syndernes Forladelse!

»Jamen, hvad mente han med det?« brast det ud af Rufus. – »Hvad gjorde I? – Hvad sagde I?«

»Vi tog imod det og drak vinen, vi spurgte ikke.« Jakob så hvast på ham. »Hvis du havde været med, ville du også have sanset, at dette skulle ikke trædes fladt med forklaringer. – Allerede dengang, da Jesus brød brødet med os hjemme hos Levi, da tænkte jeg, at det var, som han gav os et stykke af sig selv, Guds ven-

»Folk håbede, han skulle være den Messias, der smed jer romere ud af landet og gav os friheden igen.« Han så skarpt på Rufus, der blev stram om munden, men ingenting sagde.

skab. Det her var bare meget mere.»

»Jamen, sagde han ikke mere?»

»Jo, han sagde, at vi skulle gentage dette med brødet og vinen, hver gang vi var sammen. Og det gør vi.»

Rufus rokkede på sin bænk.

»Han blev en del af jer,« sagde han langsomt, »og I blev en del af ham.« Han så prøvende op på Jakob, der nikkede, og Rufus fortsatte: »Og så forudsagde han sin død, men det forstod I ikke?« Jakob slog øjnene ned, og Rufus trak vejret dybt: »Men alt det med den nye Pagt og Syndernes Forladelse - Hjælp mig!«

Jakob drak af bægeret. »I Moses' dage sluttede Gud pagt med Israels folk: Vil I holde mine bud, så vil jeg være jeres Gud, sådan lød den pagt.«

»Så hver gang I overtrådte budene, brød I faktisk pagten?»

»Nemlig. Og hver gang Jesus gav mennesker Syndernes Forladelse, så råbte farisæerne op: Det har du ikke lov til, de skal selv betale!« Jakob nikkede for sig selv: »Jeg tror, Jesus ville sige: Nu betaler

jeg det, I skylder. Så stemmer regnskabet. Jeg tager skylden, og I får tilgivelsen.«

»Rufus pustede ud: »Det er stort det her! Sikken en kriger han var: Han snød sine fjender, gjorde han!« Jakob så spørgende på ham, og Rufus fortsatte ivrigt: »Kan du ikke se det? De kunne ikke komme til at tage hans liv, for han havde givet det væk, til jer! Forstod I ikke det, da han døde?«

»Nej,« sagde Jakob.

»Langfredag, da I romere korsfæstede Jesus, da forstod vi slet ingenting.«

Rufus blev rød og bøjede hovedet; men Jakob fortsatte uden at ænse ham: »Vi havde set, hvor stærk Jesus var: Han jog onde ånder ud, han fik en storm til at lægge sig - hvorfor fandt han sig nu i at blive slået og spyttet på? Og hvorfor frelst Gud ham ikke? Da han hang på korset, hujede folk: Lad Gud frelse ham, hvis han elsker ham! Men Gud tav, og Jesus råbte: Min Gud, hvorfor har du forladt mig?«

Jakob gned sig hårdt over ansigtet. »Nej, det var først Påskedag, vi begyndte at forstå det, Jesus sagde, da han gav os brødet og vinen.«

»Påskedag? Var det den dag, de påstod, at Jesus blev levende igen?«

»Ja, og det tror jeg, du skal bede min slægtning Kleofas fortælle dig om. Han var én af de første, der mødte ham efter påsken.«

.....

3. bord: Kleofas fortæller

»Jeg vil godt forstå det, Jesus sagde om brødet og vinen.« Rufus bukkede let. »Jakob sagde, jeg skulle gå her til Emmaus og spørge dig.«

Kleofas, som var en ældre tyndhåret mand, bød ham venligt ind, og satte en skål dadler frem, og Rufus kom til at smile: Aldrig var han blevet budt så meget til bords som i disse dage.

Når man spurgte om Jesus, faldt

»Når man spurgte om Jesus, faldt det åbenbart hans disciple mest naturligt at byde én til deres bord!«

det åbenbart hans disciple mest naturligt at byde én til deres bord!

»Jakob var endda med ved Jesu bord den sidste aften,« begyndte Kleofas, »men nej, den torsdag forstod de ikke meget. De tog blot imod det, Jesus gav dem, og ville nok spørge ham senere. Men få timer senere var Jesus taget til fange af ypperstepresten og dømt til døden, og næste morgen, fredag, blev han overgivet til jer romere og dømt til at korsfæstes.«

Rufus så ned i bordet. Han tyggede og tyggede på en dadel og vidste ikke, hvad han skulle gøre af stenen.

»I hamrede ham op på korset,« fortsatte Kleofas ubønhørligt, »og vi troede ikke, det var muligt, men dér hang Jesus og døde en pinefuld død. Én efter én søgte vi op i den sal, hvor Jesus havde spist påskemiddag med de 12. De fortalte os om det, men vi orkede ikke at høre.

Min Maria fortalte, at en rig mand havde lagt Jesu lig i sin familie-grav, men vi kunne jo ingenting gøre. Den næste dag var det sabbat, så da sad vi bare. Først da det blev søndag, begyndte vi at tænke igen. Jeg ville hjem; Maria og de andre kvinder ville først ud til graven med deres begravelses-salve. Men kort efter kom de styrtende tilbage og skreg, at graven var tom, og Jesus var gået, og en engel havde sagt dem, at han ikke var død længere!«

»Troede I på det?« mumlede Rufus.

»Nej, selvfølgelig gjorde vi ikke!« bed Kleofas ham af. »To af os løb ud for at se, og graven var ganske

rigtigt tom; men andet var der ikke at se. Vi sad nogle timer og vendte og drejede det, så fik jeg nok. Min nabo Stefan ville også hjem, og så gik vi; vi kunne være i Emmaus, før solen gik ned.

På vejen kom der én og fulgtes med os. Vi kendte ham ikke, men han spurgte, og vi fortalte. Alt det du ved. Om hvor vi havde håbet, at Jesus var Messias, der skulle frelse og befri os. Om hvordan vores håb var knust og Jesus dræbt. Og om de tossede kvinder og den tomme grav.

Men da så den fremmede underligt på os og spurgte: »Har I glemt, hvad profeterne siger? At Herrens Tjener skulle tage skylden for sit folk. At Messias skulle lide og dø for at sejre!« Og mange flere af profeternes ord om Messias kendte han. Og mit hjerte bankede, så jeg tabte vejret, og før jeg vidste af det, var vi i Emmaus. Den fremmede ville gå videre, så jeg sagde: Nej, bliv hos os, det er snart mørkt. Kom med ind og få en bid brød.

Men da jeg satte maden frem, rakte den fremmede ind over bor-

» Men dér sad Jesus, lyslevende, og vi tog glade imod brødet, han rakte os. Og i samme nu forsvandt han, men vi sad med hans brød i hånden. Livets brød.

det, tog selv brødet, brækkede det midt over og gav os hver et stykke.

»Herre Jesus!« råbte jeg, for ham var det.

Stefan og jeg stirrede: det var, som havde vi været blinde indtil nu. Men dér sad Jesus, lyslevende, og vi tog glade imod brødet, han rakte os. Og i samme nu forsvandt han, men vi sad med hans brød i hånden. Livets brød.«

Rufus opdagede, at han havde siddet og holdt vejret: »Hvad gjorde I?«

»Vi skyndte os jo tilbage til Jerusalem, for at fortælle de andre

det. Men Jesus havde allerede været dér, og mange af de andre havde set ham og talt med ham. - Hvis du vil høre mere om det, så skal du spørge Johannes. Han hørte Jesus sige: Den, der spiser mit kød og drikker mit blod, har evigt liv, og jeg skal oprejse ham på den yderste dag.«

»Må jeg være med?« spurgte Rufus sagte.

»Ja, er du ikke allerede det?« Kleofas rejste sig. »Nu ved du i hvert fald, at Jesus lever, og når vi deler brød og vin i hans navn, så er han midt i det.«

Arne Haugen Sørensen: Den sidste nadver. Altertavle i Hindborg Kirke.

Konfirmand dåb

Af sognepræst Stine Lene Hansen, slha@km.dk og
sognepræst Janne Melcher, jorm@km.dk,
Strøby-Valløby-Tårnby sogne

Hvert år står de fleste 'konfirmandramte' præster med den ganske særlige opgave, det er at døbe de endnu ikke døbte konfirmander.

I nogle kirker sker det i samlet flok, andre steder bag vandtætte skodder, fordi konfirmanderne er generte og ikke vil udstilles overfor hverdagsmenigheden.

Dåben af konfirmander ændrede i Strøby kirke karakter fra år til år. Var der blot tale om en enkelt konfirmand et år, eller en stor gruppe et andet? Var der tale om konfirmander, der skulle døbes sammen med mindre søskende eller en af deres forældre? Hvad var konceptet i år? Men da vi et år havde holdt 12 særdåbsgudstjenester for 12 konfirmander, der alle ønskede hver deres separate dåbstjeneste inden konfir-

mationen, stod det klart, at vi måtte gøre noget!

Heldigvis er vi på stedet udstyret med et ganske fabelagtigt personale, som alle henter inspiration fra hele det folkekirkelige landskab, og det var derfor ikke svært få masser af idéer på bordet, der kunne løse vores udfordring. Den idé, vi i første omgang valgte at bruge, var ikke hentet særlig langt væk. Vores provst havde gjort sådan i mange årtier, vi vidste bare ikke, om ideen passede ind i Strøby kirkes dynamik. Men prøves det skulle det naturligvis.

Derfor besluttede vi at lave konfirmanddåben om til en påskens-tjeneste, kun oplyst af levende lys, med moderne salmer og mørk orgelmusik, naturligvis med procession, hvor dåbskonfirmanderne skulle bære lys, med ind- og udgangs-bøn ved konfirmander (eventuelt ved søskende eller forældre), læsning af tekster og så videre. Med andre ord, et forsøg på at gøre dåbsgudstjenesten for konfirmander mere sanselig og spændende.

Konceptet er endnu under udvikling, men har allerede skabt præcedens for, hvordan vi alle, både ansatte og menighed ønsker konfirmanddåben.

Lyder det for godt til at være sandt og super nemt at gå til? Ja, men det var også tilfældet i første omgang, og derfor må der stadigvæk justeres fra år til år.

Eksempelvis, var det på alle måder et "no-go" her på stedet at proppe endnu en tjeneste ind i påsken, påskensat... Der er allerede så mange faste traditioner og alternative gudstjenester, at det blev for belastende for hele personalegruppen. Dog syntes konfirmanderne og deres familier, det var fantastisk. Havde vi plads til tjenesten påskensat, havde vi uden tvivl beholdt den dér.

I stedet blev tjenesten rykket til askeonsdag-aften eller en hverdagsaften lige der omkring. Lagt så tidligt på aftenen, at mindre søskende også kan være med, og så sent, at det er blevet mørkt (vigtigt lige at tjekke). Det er oplagt at tegne

» Derfor besluttede vi at lave konfirmanddåben om til en påske-nats-tjeneste

kors i panden på alle deltagere med aske, som i oldtiden, hvis askeonsdag bliver udgangspunktet.

Dernæst lader vi det være op til den aktuelle gruppe af dåbskonfirmander at beslutte, om deres kammerater skal med eller ikke. Dette besluttes til dåbssamtalen, der er et fællesmøde for alle de implicerede familier, naturligvis med sin start i kirken, hvor den praktiske handling gennemgås og dernæst over en kop kaffe eller et glas sodavand i sognekirken, hvor alt det administrative, salmer, dåbssamtalen og opklarende spørgsmål klares.

Vi indkøber altid kun dåbsgaver til et år ad gangen, idet vi ønsker, at dåbsgaven skal være opdateret. For nogle år siden var det Peter Madsens "Menneskesønnen", der var gaven. Lige for tiden svælger både præster og børn i de forskellige Manga-udgivelser.

Hvad kræver dette arrangement? Lidt forberedelse, levende lys, eventuelt aske til korstegnelse og måske en lille generalprøve, hvis det er

konfirmander, der er behjælpelige med tjenesten, som læsere eller lignende.

En samlet dåbsgudstjeneste af vores konfirmander løste vores problem med mange små dåb udenfor højmesse, men det har også givet os mulighed for at markere, at dåben er noget særligt, også når man er konfirmand.

I år har vi blot to konfirmander og en lillebror, der skal døbes, så det kunne klares med to små dåbsgudstjenester søndag efter højmesse, men dåben i Strøby kirke er ikke noget, der bare skal klares eller blot overstås, heller ikke når det gælder konfirmanderne! God arbejdslyst.

» det har også givet os mulighed for at markere, at dåben er noget særligt, også når man er konfirmand.

Påske og identitet

Af Finn Andsbjerg Larsen, Folkekirkens konfirmandcenter
fal@konfirmandcenter.dk

Når man er 13-15 år er man optaget af sin egen identitet. Hvem er jeg? Hvem kan jeg spejle mig i? Hvordan vinder jeg en andens gunst eller accepteres af fællesskabet!

Et stort fokus for kirken er Kristus forkyndelse, men når man er 13 år er man i højere grad optaget af personen Jesus. Her kan man spejle sig, forstå eller tage afstand. Her er mulighed for at se det umiddelbare, et andet menneskes ord og handling.

Påskens evangelium kan derfor være en stor udfordring i konfirmationsforberedelsen, men også en

lejlighed til at tale om store emner som forventning, fællesskab, dom, lidelse, smerte og ikke mindst håb. Netop lidelsen er et grundlæggende eksistentielt vilkår som alle har oplevet i mere eller mindre grad, og i en konfirmandflok vil der (desværre) altid sidde et par konfirmander der har smerten meget tæt på deres aktuelle liv.

Kan vi i konfirmationsforberedelse hjælpe med at sætte ord på denne smerte, men også få udtrykt opstandelsens håb – kan evangeliet aktualiseres og gøres vedrørende for den enkelte.

Der skal imidlertid mod til, og ind imellem tages nogle chancer. At tale om lidelse, smerte og død kræver et rum for en åben og fri samtale. Et rum hvor man i tillid kan mødes – og hvor der lyttes, mere end der doceres. Et rum hvor der er plads til stilhed, en tåre og en krammer. Man går tæt på, og tør stille de spørgs-

mål som ikke er nemme – men som fylder den unge i dagligdagen når han eller hun ikke slår til.

Man må kende sine konfirmander godt inden man begiver sig ind i dette rum, for der vil være hold hvor de ikke magter det, og hvor samtalen måske mere skal foregå på tomandshånd.

Ikke desto mindre er det vel netop i kontrasten mellem langfredag og påskemorgen, at evangeliet taler og er den nærværende og konkrete lidelse ikke med, bliver påskens forløb til gamle fortællinger frem for evangelium.

I det følgende vil jeg forsøge at beskrive en række tiltag som er brugt i landets konfirmandlokaler og indsendt, hvormed man kan sætte en samtale i gang om lidelsen og håbet, hvordan man inddrager påskens forløb og hvordan man sikrer – at påske morgen erindres, som håbets morgen.

Den smertestillende Gud

Præsten fortæller et eksempel fra livet, på noget der gør ondt. Efterfølgende tager han 2 TREO »Noget der tager smerten??«

Samtaler om billeder. (billederne kan hentes på Folkekirkens Konfirmandcenters hjemmeside).

Trin 1: Konfirmanderne får et billede, går rundt mellem hinanden, finder en partner.

Trin 2: Konfirmanderne viser nu hinanden to og to billedet og siger hvad de ser

Trin 3: Konfirmanderne bytter billeder

Trin 4: Konfirmanderne siger farvel, finder en ny partner og starter igen fra trin 2

Billederne udfoldes, der sættes ord på i mindre gruppe og afslutningsvis læses Jesu lidelseshistorie fra Lukas, i en langsom og grundig læsningsmetode kaldt rollelæsning.

Edderkoppespind – Dialog uden ord:

- Alle konfirmander sidder i en rundkreds.
- Man har et "spind" mellem konfirmandernes højre pegefingre, med udgangspunkt i et centrum hvor der hænger en lille bjælde.
- Nu skal alle lukke øjnene, kikke ned – eller have bind for øjnene.
- Alle skal sidde helt stille og kun trække i garnet hvis de er enige i det udsagn som præsten spørger om, så bjælden giver lyd fra sig.

Spørgsmålene går tættere på, efter en opvarmning hvor man letter stemningen med enkle banale spørgsmål. Efter indledningen kunne spørgsmålene være:

1. Tror du på Gud?
2. Er du ked af det indimellem?
3. Føler du dig uden for i klassen?
4. Er du ensom?
5. Skændes du tit med dine forældre?
6. Har du mistet en du holder af?
7. Er du bange for at dø?

Efterfølgende bør de skjulte udsagn følges op, så konfirmanderne ikke står tomhændet med deres smerte.

Rundbold

er en fin afveksling i en konfirmationsforberedelse og særdeles relevant.

Alle ved, hvordan man spiller rundbold. Egentlig er det et dødsensfarligt spil. Slår man til bolden og en anden griber den er man død. Skyder man den direkte ud over sidelinjen er man død, og er man for langsom er man også død. Er man ikke god nok er det bare ærgerligt, og man må tage sin velfortjente straf og gå ud af spillet og sætte sig ned og se på at de andre er med. Man må opleve det at være sat udenfor og hvad værre er, at det er ens egen skyld. Man har kun ét håb. At en vil slå en bold, der er så lang at han kan nå at løbe en omgang på den selv. Kan han det, har han løbet en "frier", og en død bliver levende og bliver sat ind i spillet igen.

Men denne gang var det ikke helt som det plejede.

Jesus for retten (et rollespil)

SÅDAN GØR VI:

1. Hver gruppe arbejder med sine nytestamentlige personer og forbereder hvad de vil argumentere med, fortælle om ved en rettergang hvor Jesus står anklaget.

2. Man er velkommen til at kontakte en anden gruppe, hvis man har oplysninger, som de kan bruge.

For eksempel:

Forsvareren har brug for oplysninger der kan hjælpe deres sag – og vidner, der vil tale til fordel for Jesus.

Præsterne har brug for oplysninger, der kan forsvare, at de handlede som de gjorde. Altså oplysninger, der kan støtte deres anklage mod Jesus.

3. Når alle er klar går retssagen i gang.

Sognepræsten (dig) styrer retssagen og både forsvarer og præster (anklagerne) får lov at indkalde nødvendige vidner fra de andre grupper.

Afslutningsvis afrundes forløbet, for dommen kender vi jo.

Gruppe 1: Vidnerne (5 personer)

Hvert vidne sætter sig godt ind i sin historie, så man kan forklare hvad der skete, og hvad Jesus gjorde for én.

NB: Alle sidehenvisningerne er fra Menneskesønnen af Peter Madsen.

GRUPPEN BESTÅR AF:

Tolderen Zakæus (*Ham, som sad i træet på side 83-86*)

Kvinden, der havde haft en blødersygdom i 12 år og som blev helbredt ved at røre ved Jesu kappe (*side 60-62*)

Kvinden, der ville stene for utroskab men som blev reddet af Jesus (*side 34-36*)

Disciplen Peter, som gik på vandet! (*side 47-48*) Som oplevede Jesus på tættest hold: Så ham velsigne brødet, så der var nok til flere tusinde (*side 42-43*). Som oplevede at Jesus kunne fylde båden med fisk (*side 23 + 132*) Som svigtede Jesus den sidste nat og nægtede at han kendte ham (*side 110*) men som siden mødte Jesus ved søen igen (*side 133*).

Kvinden som brugte en formue på kostbar olie, som hun salvede Jesu hoved med (som når en konge krones eller som man smører et lig ind i, for at det ikke skal lugte grimt) (*side 94-95*)

Gruppe 2: Bødlerne

Bødlerne har masser af gange tortureret og henrettet forbrydere.

Men denne gang var det ikke helt som det plejede.

Hvad var anderledes?

Sæt jer ind i bødlernes situation og prøv om I kan sætte ord på hvordan

Jesus afviger fra "almindelige" forbrydere, som for eksempel mordere og røvere. Se side 116 + 121-127

Gruppe 3: Efterforskerne

Efterforskerne skal finde beviser for at Jesus enten var en fupmager, oprører, folkeforfører, vanvittig ... eller om han mon skulle være Guds søn? Find alt, der kan pege på enten det ene eller det andet.

Gruppe 4: Forsvarerne

Forsvarerne gør sig klar til at fremlægge sagen til fordel for Jesus. Kan indkalde vidner, bødler og efterforskere.

Find alle mulige gode argumenter for at rettergangen var uretfærdig, dommen var forkert og straffen alt for voldsom.

Gruppe 5: Præsterne/anklagerne

Præsterne ville af med Jesus. Hvorfor?

Se siderne 29-30, 91-93, 109, 111, 117, hvor der er konflikt mellem Jesus og præsterne/de skriftkloge/farisæerne.

Kan indkalde vidner, bødler og efterforskere.

Find de gode argumenter for, at Jesus, for enhver pris, måtte ryddes af vejen.

Påske morgen! (en præst fortæller)

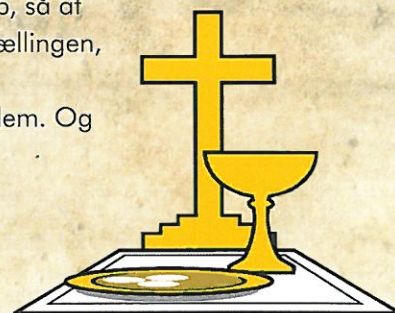
Den første gang efter Påske har jeg dækket bord til konfirmanderne, med æg, rundstykker, ost, marmelade, chokolade pålæg, juice – ja, alt det de kan lide, jeg gør meget ud af det. Jeg har pyntet bordet med blomster, stearinlys og påskepynt – og ved ankomsten møder jeg dem med hilsen "Kristus er opstanden" til stor undren.

Efter en hyggelig morgenstund – hvor vi bruger tid på at fejre påskens budskab, så at sige uden ord, fortæller jeg dem om "Kvinderne ved graven" og om Emmaus fortællingen, mens vi indimellem synger et par påskesalmer.

Jeg sætter ikke så mange andre ord på, men forsøger at "fejre" påsken med dem. Og jeg tror de går hjem med en fornemmelse af noget godt og varmt.

Glædelig Påske!

NB: Alle ovenstående ideer kan ses i en lidt mere uddybet form på www.konfirmandcenter.dk

Skærtorsdag i kirken med unge

Af sognepræst Karen Holdt Madsen,
Tyrsted-Uth-Endelave sogne, khm@km.dk

Skærtorsdag kan være en god aften at holde ungdomsgudstjeneste. Evangeliet lægger op til at spejle sig i flere af aktørerne og herefter se sig i evangeliets lys.

Det følgende forløb kan indføres i en ellers almindelig opbygget liturgi. Jeg har blandt andet benyttet lokale efterskole-lærere til monologerne og som præst selv været fortællerstemmen. Kollekten kan jeg med skam at melde ikke huske, om jeg selv har forfattet eller, om jeg har sakset den fra en anden.

Indledningskollekt

Gud, vi erkender overfor dig og overfor hinanden, at i os er skam og ære på mærkelig vis blandet sammen.

Vi er både vise og tåbelige, rummer både tillid og mistænksomhed, sejr og nederlag, sandhed og svig, kærlighed og ligegyldighed.

Vi har brug for dig – alligevel undviger vi dig;
vi vil tro og dog tvivler vi;
vi vil lovprise dig og alligevel vanærer vi.

Gud, vi ønsker at blive gjort hele i tanke, ord og handling.

Vi beder dig om Jesu gaver:
tilgivelse, fornyelse, kærlighed til vores næste.

Det beder vi om i dit hellige navn,
Du, som med Søn og Helligånd lever og regerer
fra evighed til evighed.

Monologer

Fortæller

Det er blevet aften. Mørket er faldet på, men dagens hede hviler stadig tung og trykkende over byen.

Det er snart ved at være ved den tid, hvor disciplene skal mødes med Jesus for at spise påskemåltidet. Mange tanker går igennem disciplene – og vi spørger: Judas, hvad tænker du nu?

Judas

Det er, som om jeg ikke er mig selv i disse dage, jeg elsker Ham, jeg hader Ham

når jeg elsker Ham højest så er det som om at det eneste jeg vil er at skade Ham – ødelægge Ham.

jeg har været hos ypperstepræsterne de har givet mig penge – 30 sekel så nu er der ingen vej tilbage jeg må spille spillet

- det er varmt i aften
mit tøj klæber til kroppen
det er det samme for de andre
så de opdager ikke at jeg er anderledes
at det er anderledes for mig

Peter – den tåbe – han kan ikke se andet end sin egen navle
han aner ikke hvordan andre går og har det

og Levi – den hykler – hvorfor er han i grunden med tror han der er penge at tjene flere end han kunne have tjent i toldboden

og Johannes – man skulle tro han var forelsket i Ham fuldstændig forgabt
se mig, se mig...
som om vi andre ikke også var der

de opdager ingenting for de ser ingenting

mon Han ser det - mon han allerede ved...

Fortæller

Det var Judas, som altid kæmper med sin forurettelse.

Men hvad med dig, Peter – hvordan har du det?

Peter

Jeg glæder mig til i aften!

vi har fundet et rigtig godt sted hvor vi alle sammen kan være

jeg kender faktisk ham vi skal være hos så det var mig der arrangerede det

så skal vi fejre påske efter alle kunstens regler

Johannes – vor alle sammens Benjamin – skal spørge:

hvorfor fejrer vi påske?
og så skal Jesus fortælle om dengang vi var slaver i Ægypten

vand til blod og frøers mængde
myg dernæst Ægypten trængte
fluer, kvægst, bylders nød
hagl, græshop, mørke, død

sådan skal han sige

og så skal han fortælle om påskelammet
– og dødens engel der gik forbi vores dør
så vi kunne komme hjem til
det forjættede land

det bliver så hyggeligt
jeg skal nok sørge for at Han glemmer alle sine dystre tanker

for det skal nok gå alt sammen
det skal jeg nok sørge for
mig kan Han altid regne med

Fortæller

dig kan han regne med, Peter! I modsætning til tvivleren Thomas. For hvad mener du om det hele?

Thomas

jeg burde se at komme væk herfra
- før det er for sent

måske er det varmen
jeg føler mig så tung
det er som om jeg ikke kan tænke
klart

det hele har været så indlysende
indtil nu
jeg har ikke været i tvivl et øjeblik

men der er noget der har forandret
sig
han har fået et andet udtryk i
øjnene
i den sidste tid
mere sørgmodig
ligesom lidt opgivende

det er den forkerte hest jeg holder
på
jeg ved det

han er ikke Messias

så ville farisæerne vel også have be-
handlet ham anderledes
måske er det dem der har ret

jeg burde se at komme væk
det taler imod al fornuft at blive

men i aften skal vi fejre
påskemåltidet
det vil jeg tage med til
det bliver det sidste måltid jeg spiser
sammen med ham
det kan jeg vel gøre
som afslutning på vores tid sammen

bagefter rejser jeg hjem

det er jeg sikker på

Fortæller

Det er ikke let at være tvivler. Men for dig, Levi, ser alting anderledes ud. Hvad tænker du?

Levi

det er i grunden svært at vende sig
til
- altså at ha mennesker omkring sig

ja det har jeg jo selvfølgelig altid
haft
men det var på en anden måde

dengang hørte jeg ikke med
der var dem
og der var mig

når de aldrig ville ha mig med
så kunne jeg jo ligeså godt be-
handle dem på samme måde
tjene penge på dem
vride så meget ud af mine plageån-
der som overhovedet muligt

jeg skyldte ikke dem noget
det var dem der skyldte mig

det er svært at tro på
at det er anderledes nu

men når Han er der så er det let
bare Han er der så behandler vi
hinanden på en anden måde

så hører vi sammen
så hører jeg med

jeg er bekymret for hvordan det skal
gå
bare der ikke sker noget forfærdeligt
tager de Ham fra os
så ved jeg ikke hvordan det ender

det må ikke blive som før
vi må holde sammen
- uanset hvordan det går så vil jeg
aldrig mere tilbage til toldboden

jeg vil holde fast

Fortæller

Judas taber alt

Jesus formåede ikke at få ham til at
forstå, at han var elsket, selvom han
gjorde det værste af alt: solgte sin
nærmeste.

Judas forstod ikke, at der stadig ville
være en plads til ham ved bordet
også efter dette måltid.

Peter forstod det.

Han ville komme til at længes efter
at fjerne smagen af selvhad med
det brød, Jesus rakte ham.

Han vidste, at han måtte tilbage til
bordet, netop fordi han svigtede og
fornægtede.

Og han vidste, at han var
velkommen.

Thomas, der tvivlede på alt og alle
- sig selv med - han måtte vende
tilbage og sætte sig ved bordet igen
og igen - for at dæmpe sin tvivl og
genfinde sin tro.

Og Levi.

For ham var det livsnødvendigt at
mærke fællesskabet.

Nærværet fra sine medmennesker.

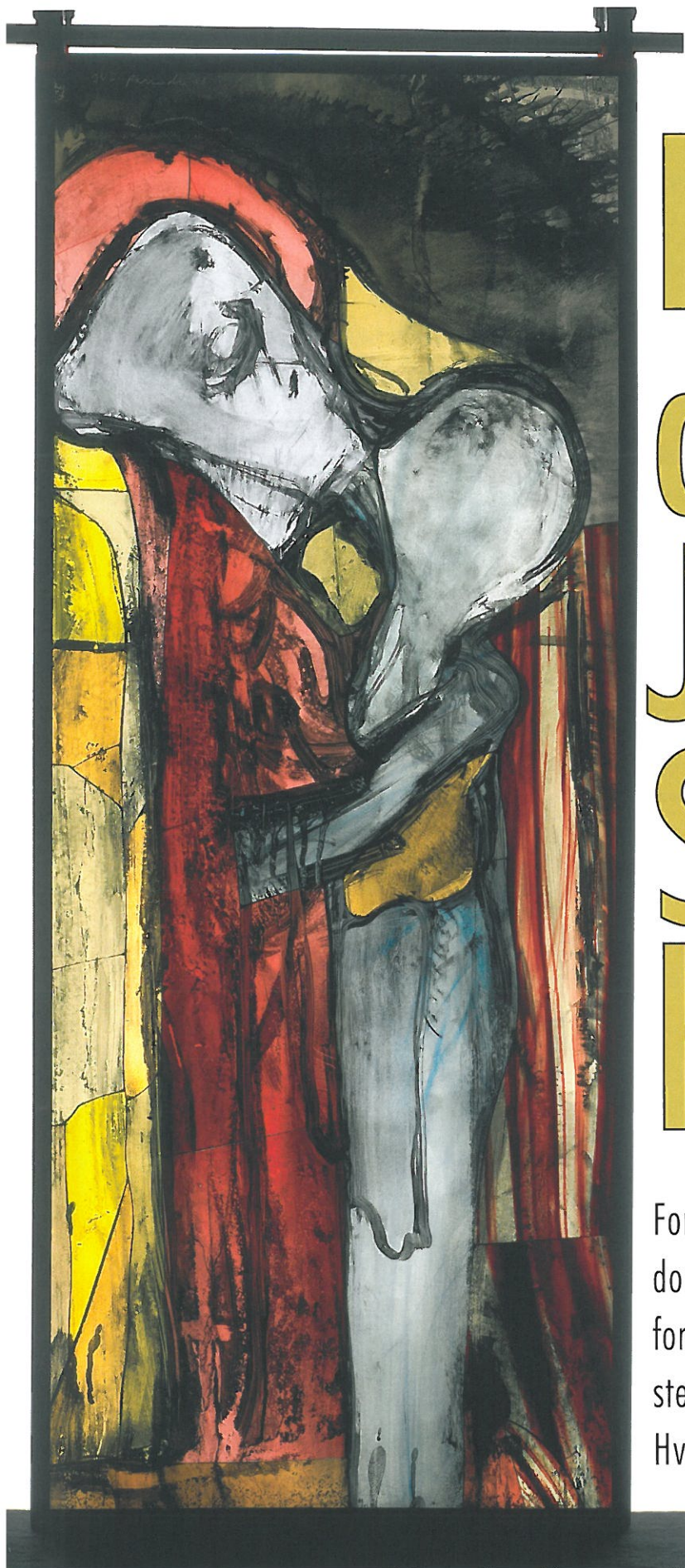
Nærværet af Kristus.

Uden måltidet ville han glide tilbage
i ensomheden.

Og dér - vidste han - havde han
intet at gøre.

Det måltid, der ikke var det sidste,
men det første i en uendelig række
af måltider, som vi deler med Kristus
og hinanden, skal vi nu rejse os og
mindes:

Dette hellige evangelium skriver
evangelisten ...

Hvorfor døde Jesus? Skulle han dø?

Forsoningen udgør selve nerven i kristendommen. Udsagnet: "At Jesus Kristus døde for vore synders skyld" hører til selve kristendommens dna. Men hvad betyder det? Hvordan udfolder vi det i dag?

Peter Brandes. Judas. Glasmosaik.
Village of Hope kirken, Los Angeles.

Af lektor, ph.d. Hans Vium Mikkelsen. Teologisk Pædagogisk Center, Løgumkloster. hvm@km.dk

Det er en sætning, som vi har hørt så mange gange, at vi er trygge ved den og derfor forledes til at tro, at vi umiddelbart ved, hvad den betyder.

Den norske forfatter Jan Kjærstad har i et interview i Weekendavisen givet udtryk for, at han har problemer med kristendommen, fordi den fokuserer alt for meget på Jesu død og opstandelse, frem for at fremhæve at Gud blev menneske, eller sagt med et fagudtryk: Inkarnationen.

Vægten er altså på forsoningen frem for på inkarnationen. Det indebærer, at han i sidste instans må tage afstand fra kristendommen.

Kjærstad formulerer det således: "Det sidder tilbage i mig fra min kristentro: Inkarnationen at Gud blev menneske, og det har for mig altid været det vigtigste i kristendommen. Men det gav mig problemer, for det vigtigste i kristendommen er trods alt forsoningen, altså at Kristus døde på korset for menneskets synder og opstod igen.

Genopstandelsen er det centrale kristne dogme, ikke inkarnationen. Men stadig er det andet altså vigtigere for mig, at Gud blev menneske".

Kan Gud udsættes for etisk kritik?

Kjærstad er en klog mand, om end jeg ikke mener, at han har ret i denne modstilling mellem inkarnation og forsoning. Men han rammer præcist en af grundene til, at forsoningen i mange år er gledet i baggrunden i nyere bud på en samtidig dogmatik. For forsoningen er blevet anset for at være for voldsom og for blodig – med dertilhørende flimmer for det indre gudsbillede.

Hvad er det for en far, som i en højere sags tjeneste slår sin egen søn ihjel? Og Ham skal også vi kalde vores far? Gud er med andre ord blevet underlagt en etisk kritik.

Det kan man enten afvise ved at gøre indsigelse imod, at Gud, som Gud, kan underlægges en etisk kritik, eller man kan bruge denne indsigelse som en anledning til at genoverveje, hvad der er indholdet og betydningen af Jesu død. Eller formuleret med andre ord: hvilken betydning har korset i kristendommen?

Anselms fremstilling af nødvendigheden af Jesu død

Det er vigtigt at gøre sig klart, at der op gennem kirkens historie er blevet givet mange forskellige bud på, hvordan både forsoning og Jesu død skal udlægges. Her er på ingen måde tale om enighed.

» En af de tolkninger der har vundet størst udbredelse går tilbage til middelalderen, hvor munken Anselm af Canterbury udfoldede en lære om betydningen af Jesu død.

En af de tolkninger der har vundet størst udbredelse går tilbage til midaldderen, hvor munken Anselm af Canterbury udfoldede en lære om betydningen af Jesu død.

Syndefald og genetablering af orden

Anselm er i udgangspunktet ordenstænk. Verden er skabt af Gud, hvorfor verden i udgangspunktet er god.

Som det hedder i den ene af skabelsesberetningerne i Det gamle Testamente: "... og Gud så alt, hvad han havde skabt, og han så, hvor godt det var" (1 Mos 1,31). Men vi skal ikke langt ind i fortællingen, førend den gode orden ved slangens mellemkomst bliver brudt. Adam og Eva fik kun ét (spise-) forbud: De måtte ikke spise af kund-

» Adam og Evas skyld er et urbillede på alle menneskers forhold til Gud: Menneskene er overfor Gud både fremmedgjort og skyldig.

skabets træ. Men de lod sig overliste af slangens snedige spørgsmål og spiste af træet – hvorefter de erkendte deres nøgenhed. De blev bevidste om deres individualitet og kropslighed.

Fremmedgørelsen satte ind, de erfarede både skyld og skam, hvorfor de tildækkede deres køn og gemte sig for Gud i haven. Ordenen er med andre ord brudt, hvilket vi normalt beskriver som syndefaldet.

Adam og Evas skyld er et urbillede på alle menneskers forhold til Gud: Menneskene er overfor Gud både fremmedgjort og skyldig.

Menneskene har forbrudt sig imod Gud, hvilket i henhold til Anselms juridiske tankemåde indebærer, at Gud må straffe menneskene for herigennem at genoprette forholdet.

Forudsætningen herfor er, at Anselm tænker Gud ud fra et fast defineret sæt af egenskaber. Gud er alvidende, almægtig, alkærlig, retfærdig og barmhjertig. Gud må derfor straffe menneskene for deres overtrædelse, for ellers ville Han ikke være retfærdig, og dermed ikke være Gud.

Straf og ære

På Anselms tid tænkes straf ikke kun ud fra den begåede handling, men også ud fra hvem "forbrydelsen" er blevet begået imod. Pointen er her, at straffen skal udmåles ud fra den ære, som er blevet beklippet ved udåden.

I tilfældet med Adam og Eva, som er et urbillede på menneskenes forhold til Gud, indebærer det, at straffen skal være uendelig, da Gud er uendelig.

Men da menneskene, modsat Gud, er endeligt, må straffen følgerigtig indebære udslettelse af menneskene. Men det strider imod en af de andre fastlagte egenskaber ved Gud: Barmhjertighed. For Gud kan ikke være barmhjertig, hvis han straffer menneskene til døden. Ergo er Gud fanget i en "Catch 22", idet Han enten kan være retfærdig, men så er Han ikke barmhjertig, eller Han kan være barmhjertig, men så er Han ikke retfærdig.

Svaret på dette dilemma er i henhold til Anselm inkarnationen. For

Peter Brandes.

ved at blive menneske muliggør Gud, at Han på én og samme tid kan være både barmhjertig og retfærdig.

Gud kan som den eneste tage den retfærdige straf på sig (som er uendelig), uden at det indebærer udslettelse, da Gud selv er uendelig.

Jesu død er altså her både udlagt som Guds retfærdige straf over menneske og som Guds barmhjertige indgriben, som sikrer, at menneskene på trods af syndefaldet ikke skal gå til grunde.

Anselms bud på forsoningen er besnærende, fordi den både er logisk og letforståelig. Alt går op. Jesu Kristi stedfortrædende død består i, at han tager Guds retfærdige straf over menneskene på sig, hvorved han sætter menneskene fri til atter at indgå i et frit forhold til Gud. At Jesus kan udføre denne dobbelte funktion er betinget af, at han både er Gud og menneske.

Hvorfor kan vi ikke fastholde Anselms ordenstænkning?

Der er flere grunde til, at vi må bryde ud af Anselms ordenstænkning, når vi skal udfolde, hvorfor Jesus døde på korset for vore synders skyld.

For det første er Anselms tænkning bundet op på en patriarkalsk ærestænkning, hvor spørgsmålet om Guds ære får en alt for gennemtrængende rolle i udlægningen af forsoningen.

Der skal ikke trædes meget ved siden af, før forsoningen bliver et spørgsmål om Guds forfængelighed. Forsoningen kommer på denne måde til primært at bestå i en overvindelse af et indre dilemma i Gud.

For det andet bliver forsoningen alene udlagt ud fra Jesu død på korset. Anselms ordenstænkning er her tæt på en "før-kristen" offer-tænkning, hvor menneskene ofrer til

guderne for at stille dem tilfreds.

Det nye hos Anselm er da, at det er Gud, som stedfortrædende ofrer sin egen søn – men stadig er der tale om, at offeret er nødvendigt for at genetablere forholdet mellem Gud og menneskene.

Det er denne offertænkning, som er baggrunden for, at inkarnationen bliver tømt for indhold.

Her er vi ved det tredje og afgørende punkt: at sammenhængen mellem Jesu liv og død underbetones. Hvorfor skulle Jesus blive menneske? Det skulle han, for at han kunne dø stedfortrædende for os. Selve indholdet af Jesu liv bliver her underordnet forsoningen, som alene finder sted på korset.

Og endelig, for det fjerde, fastlåser Anselm forsoningslæren i et syndefald-straf-skema, hvor forsoningen peger bagud, imod den oprindelige urtilstand. Men derved mister forsoningen sin kraft til at være fremadrettet.

Forsoning indebærer for Gud som for mennesker netop, at det er fremtiden og ikke fortiden, som skal være bestemmende over nutiden.

Hvis Anselms udlægning holdes i hævd, giver Kjærstads indvending imod kristendommen god mening – inkarnationen bliver her alene underlagt et ydre formål: at muliggøre det stedfortrædende offer. Men løsningen herpå er ikke, som angivet af Kjærstad, at opgive kristendommen. I stedet må vi udlægge forsoningen på en måde, der indoptager det dilemma, som Kjærstad fremhæver. En udlægning, som ikke taler om forsoning ud fra en "før-kristen" offertradition og middelalderlig strafferetstænkning.

Jesu forkyndelse af Gudsrigets komme

Forsoningen mellem Gud og mennesker i Jesus Kristus kan ikke begrænses til kun at omhandle Jesu død på korset. I så fald bliver inkar-

» Forsoning indebærer for Gud som for mennesker netop, at det er fremtiden og ikke fortiden, som skal være bestemmende over nutiden.

nationen nemlig uden tyngde, og Jesu død bliver en nødvendighed, som er begrundet i en ordenstænkning, som Gud selv har fastsat.

En sådan ordenstænkning ødelægger selve nerven i påskens drama, da alle aktørerne (Judas som Jesus) bliver reduceret til statister i Guds skuespil, hvor endemålet: Jesu død og opstandelse er givet på forhånd.

I stedet skal betydningen af Jesu død forstås ud fra indholdet af Jesu liv, sådan som vi kender det fra evangeliernes beretninger om Jesu forkyndelse og gerninger.

Jesus dør, fordi folket, massen, ikke vil høre på, hvad han siger. Det er altså mennesker og ikke Gud, som slår Jesus ihjel. Og de gør det, fordi hans budskab er for radikalt, for anderledes. Han er for dem både en blasfemiker og en politisk fantast. Derfor kan repræsentanter for såvel den politiske som den religiøse magt blive enige om at slå ham ihjel. Med henrettelsen af Jesus afviser de Jesu budskab: at gudsriget med ham er kommet til jorden.

Det særlige ved Jesus er, at han lever i fuld tillid til Israels Gud, Jahve, som han kalder sin far. Han tager parti uden at stifte et parti. Disciplenes forundring og folkets

forargelse er derfor gennemgående temaer i beskrivelsen af reaktionen på Jesu ord og gerninger.

Jesus sætter med sin forkyndelse mennesket i stand til at leve i frihed overfor både Gud og mennesker. Grundmotivet er ikke frygt, men kærlighed. Det er denne frisættelse, som når sit klimaks i Jesu villighed til at gå i døden for vores skyld.

Selv på korset lader Jesus sig ikke underlægge trangen til hævn eller gengældelse. I stedet beder han, ifølge Lukas, om, at Gud vil "tilgive dem, for de ved ikke hvad de gør" (Luk 23,34).

Jesus er dét ene menneske, som er i stand til at leve ubetinget ud fra forholdet til Gud, og netop derfor er han både sandt menneske og sand Gud. Jesu guddommelighed består med andre ord i hans sande menneskelighed.

Jesus dør for vores skyld, han frelser os fra synden – men denne frelse er ikke begrundet i, at Gud ofrer sin egen søn for derved at kunne overvinde et indre skisma i sig selv.

Jesu død er tværtom et udtryk for, at Gud som Jesu far lader sønnen gå i døden for vores skyld – for gennem denne handling at befri os fra selvskhedens ødelæggende magt.

De spottende ord fra ypperstepræsterne og de skriftkloge: "Andre har han frelst, sig selv kan han ikke frelse" (Matt 27,42) bliver i stedet for hån til en uventet indholdsbestemmelse af Jesu frelsergerning.

Forsoning sker gennem kamp

Jesus dør altså, både fordi menneskene afviser hans forkyndelse af gudsrigets komme, og fordi Gud lader sin søn gå i døden for vores skyld.

Det er mennesker, der slår Jesus ihjel, men det betyder ikke, at Gud er uden ansvar for Jesu død.

I opstandelsen erkender vi, at

» Guds forsoning med os mennesker finder sted gennem det drama, som udspilles i sammenhængen mellem Jesu liv, død og opstandelse.

Jesus vitterligt er Guds søn, og at Gud selv identificerer sig med Jesu forkyndelse og handlinger. Når Jesus udtaler sig på Guds vegne, er det vitterligt Gud, som taler til os.

Forsoning finder aldrig sted uden kamp; forsoning finder altid sted gennem en proces. Det gælder både den kristne forsoningslære, og forsoning tænkt ind i en politisk, kulturel og social sammenhæng. Som den amerikanske teolog Stanley Hauerwas har formuleret det, så "tager forsoning tid, lang og smertefuld tid".

Derfor skal vi i kirken være varsomme med at udlægge forsoning som et trylleord, som en hændelse vi blot skal repetere. Ud fra forsoningen bliver det tværtom tydeligt, at det ud fra et kristent perspektiv ikke er muligt at adskille dogmatik og etik.

Forsoning finder altså sted på korset, men ikke kun på korset. Guds forsoning med os mennesker finder sted gennem det drama, som udspilles i sammenhængen mellem Jesu liv, død og opstandelse.

Det er et drama, som også inkluderer os. Både når vi nu som dengang står og råber "korsfæst ham" i modstand mod at høre og at gøre evangeliet, og når vi ind i vores sammenhæng skal udleve forsoningens mulighed. Eller i de situationer, hvor vi må leve med, at vi ikke magter forsoningen men kommer til kort og derfor må leve i og ud af spændingen mellem Guds krav og nåde, fordring og tilgivelse.

Peter Brandes. Kristushoved.
Keramik. Vejleå Kirke, Ishøj.

Boganmeldelser

En indføring i Bibelen

Af Gertrud Yde Iversen og Kirsten Nielsen, Bibelselskabet 2010.

Bogen er udkommet som sidste skud på stammen i Bibelselskabets nye kommentarserie, Kontekst. Den omhandler, som titlen siger, ikke et enkelt skrift, men giver en indføring i hele Bibelen som kirkens hellige skrift. Bogen vil levere oplysning om Bibelen og inspiration til videre bibellæsning, og det lykkes den fint med.

Emnet taget i betragtning er det en lille bog på 240 sider. Til gengæld måtte jeg finde de stærkeste læsebriller frem: typerne er meget små. Ellers er bogen fint sat op med små ekskurer og forslag til videre læsning i farvede bokse.

Der tages udgangspunkt i den bibel, vi sidder med i hånden, og første del gør rede for, hvordan og

hvornår den blev samlet og fik den form, den har nu. Dernæst giver den en ganske kortfattet gennemgang af de enkelte skrifter i Det Gamle og Nye Testamente, et signalement af de forskellige litterære genrer, vi finder i skrifterne, og endelig et rids over forskellige tilgange til Bibelen gennem kirkehistorien og i dag.

Anden del er på kun et par sider, og forklarer forfatterens hensigt med bogens tredje, sidste og mest omfangsrige del, Læsninger i Gammel og Ny Testamente.

Hensigten med tredje del er at præsentere nogle udvalgte læsninger af det vældige stof, som hele Bibelen udgør: ved at anskue helhe-

den ud fra bestemte temaer vil man blotlægge nogle af "de store linjer i de mange stemmer" og anspore til videre læsning, og det er det, der lykkes så fint.

Temaerne har overskrifterne Guds billeder og gudsopfattelser og Mennesker og levet liv, som så følges gennem hele Bibelen.

Man kan være enig eller uenig i nogle af de tolkninger, man præsenteres for undervejs, men der er en tvangfri atmosfære over læsningen som gør, at man villigt følger med og efter endt læsning konstaterer, at man virkelig er blevet præsenteret for nogle af de store linjer i Den hellige Skrift.

Kasper Høyer, kmh@km.dk

Lysets utålmodighed

Salmer til de gammeltestamentlige – læsninger af tolv salmedigtere fra vor tid

Idé og redaktion: Holger Lissner

Forlag: Unitas Forlag 2011, 259 sider.

Først vil jeg takke præsten og salmedigteren Holger Lissner for hans initiativ til denne udgivelse. Det er i sig selv et enestående projekt at få tolv salmedigtere fra vor tid til at sætte sig sammen med henblik på at give Folkekirken nye salmer til de gammeltestamentlige læsninger, der kom med i gudstjenesteordningen fra 1992. Og resultatet er ikke alene enestående, men storslået. Sikken bog – unik og smuk på alle måder!

Billederne i bogen er Maja Lise Engelhardt's stemningsmættede malerier, hvilket gør det til en meget smuk bog i det ydre. Men først og fremmest er bogen resultatet af et helt unikt arbejdsfællesskab bestående af meget forskellige salmedig-

tere fra vor tid. Og til trods for forskellighed i såvel teologi og tilgang til tekster fra Det gamle Testamente, så mærker man, at de tolv salmedigtere har haft et fælles ønske om, at de nye salmer skal bygge bro fra Det gamle Testamente til evangeliet. I fællesskab har man læst de nye salmer, sunget dem, når de fik melodi, og givet hinanden kritik og gode råd til, hvordan de kunne forbedres. Det er der kommet noget godt ud af! 165 nye salmer til 1. og 2. tekstrækkes gammeltestamentlige læsninger – salmer, hvoraf langt de fleste er blevet til indenfor de sidste tre år. Når man læser salmerne fornemmer man også, at salmedigterne – på hver deres måde – har taget den opgave alvorligt at lade ordene fra Det gamle Testamente blive til ord, som taler til mennesker i vor tid.

Om de nye salmer i "Lysets utålmodighed" er slidstærke vil tiden vise. Her spiller også melodierne en stor rolle. Derfor skal menighederne i gang med at synge de nye salmer – både til gudstjenester, salmesangstimer og i salmeworkshops. Det er den eneste måde vi kan finde ud af, hvilke af de nye salmer til de gammeltestamentlige læsninger, der er gode nok til at komme med i en fremtidig udgave af Den Danske Salmebog.

Jeg håber derfor også, at biskopperne vil opfordre præster og menighedsråd til at gøre brug af de nye salmer, og at Unitas Forlag er opmærksom på, at der er brug for et salmebogstillæg i lille format – gerne med noder!

Marianne Bønløkke,
mabo@diakonissen.dk

INSPIRATION TIL PÅSKEN

Der var engang i Jerusalem

af Jens Jødal – ill. Niels Roland

Mundret genfortælling af påskens begivenheder med små og morsomme detaljer i både tekst og tegninger. For børn i alderen 4-8 år.

Til bogen fås også **transparenter/elektronisk udgave** af bogens illustrationer til brug ved gudstjenester og andre aktiviteter samt **inspirationsmateriale** med eksempler på, hvordan bogen kan bruges i forbindelse med børne- og familiegudstjenester, påskevandring i kirken for børn/minikonfirmander og i skole-kirke-samarbejdet. 299 kr.

Den første påske

af Juliet David – ill. Gemma Denham

“Den første påske” beretter om Jesus’ sidste dage, fra palmesøndag til opstandelsen. Mens historierne læses, kan barnet gå på opdagelse. Der er små kighuller og sider, der kan foldes ud.

Rødhalsen og andre fortællinger

af Selma Lagerlöf – gendigtet af Werner Fischer-Nielsen
ill. Esben Hanefelt Kristensen

Otte af Selma Lagerlöfs “Kristuslegender” forkortet og gendigtet for større børn.
Oplagt gaveide – f.eks. til minikonfirmander.

fås hos din boghandler eller
på www.unitasforlag.dk